
بررسی تطبیقی رمان جان شیفته و طوبی و معنای شب با رویکرد فمینیسم

رقیه فتحی‌زاده زال

مدرس ادبیات آموزش و پرورش

Email: roughaieh.fathizadeh@gmail.com

■ چکیده

یکی از جنبش‌های اجتماعی که در دهه‌های اخیر برای مطرح کردن مسائل زنان، گسترشی فراوان یافته، فمینیسم است که برای اثبات یا به دست آوردن حقوق اجتماعی، سیاسی و اقتصادی زنان در جوامع مردسالار تلاش می‌کند، و مدت‌هاست که وارد ادبیات اجتماعی و فرهنگی ما هم شده است. در طول دو سده اخیر به‌ویژه پس از انقلاب مشروطه، تعاملات ادبی فراوانی میان ایران و کشورهای اروپایی از جمله فرانسه صورت گرفته است. یکی از این تعاملات، رواج ادبیات تطبیقی است. نگارنده این پژوهش سعی دارد با بهره گرفتن از همین نوع ادبیات به نقد فمینیستی دو رمان «جان شیفته» و رمان «طوبی و معنای شب» پردازد. نویسندگان این دو اثر برای بیان مشکلات زنان، قالب رمان را انتخاب کرده‌اند. پیچیدگی‌ها و ظرافت‌های ضمیر آدمی در هر دو رمان در خلال عمل شخصیت‌ها و حوادث داستان هر دو نویسنده بیان شده است. پژوهش مزبور درصدد است نگرش فمینیستی را از دیدگاه شهرنوش پرسی‌پور از دیار شرق، و رومن رولان فرانسوی از دیار غرب مورد بررسی قرار دهد؛ نیز تفاوت‌ها و شباهت‌هایی را که در اندیشه این دو نویسنده درباره مسائل زنان وجود دارد، تحلیل کند. نتایج حاصل نشان داد که دو رمان‌نویس مزبور در دو جامعه متفاوت با شرایط و آداب و رسوم فرهنگی و اعتقادی و اجتماعی متفاوت، پیام‌هایی مشترک چون ظلم در حق زنان، خیانت به زنان، سخت‌گیری با زنان در محیط کار، افسردگی زنان، سنت‌های غلط حاکم بر دنیای زنان و... را به گوش خوانندگان می‌رسانند؛ هم‌چنین در دو رمان مزبور، از فمینیسم افراطی غربی که موجب سستی بنیان خانواده می‌شود، نشانه‌هایی دیده نمی‌شود؛ نیز الگوهای مانند ارتقای آگاهی زنان، تعظیم و بزرگداشت زنان، پاکدامنی زنان و... را نیز در دنیای زنانه ارائه می‌دهند.

■ **کلیدواژه‌ها:** ادبیات تطبیقی، فمینیسم، رمان، پرسی‌پور، رومن رولان.